

Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању лица са инвалидитетом

Закон је објављен у "Службеном листу ЦГ", бр. [49/2008](#), [73/2010](#) и [39/2011](#).

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1

Овим законом уређује се начин и поступак остваривања права на професионалну рехабилитацију лица са инвалидитетом, мјере и подстицаји за њихово запошљавање, начин финансирања и друга питања од значаја за професионалну рехабилитацију и запошљавање лица са инвалидитетом.

Лица са инвалидитетом остварују право на професионалну рехабилитацију и запошљавање, на начин и под условима прописаним законом, колективним уговором, потврђеним и објављеним међународним уговорима и опште прихваћеним правилима међународног права.

Циљ

Члан 2

Овим законом стварају се услови за повећање запослености лица са инвалидитетом и њихово равноправно учешће на тржишту рада, уз отклањање баријера и стварање једнаких могућности.

Дефиниција лица са инвалидитетом

Члан 3

Лице са инвалидитетом, у смислу овог закона, је лице са трајним посљедицама тјелесног, сензорног, менталног или душевног оштећења или болести, које се не могу отклонити лијечењем или медицинском рехабилитацијом, а које се суочава са социјалним и другим ограничењима, која су од утицаја на радну способност и могућност запошљавања, одржавања запослења и напредовања у њему и које нема могућности или има смањене могућности да се, под равноправним условима, укључи на тржиште рада.

+ Види:

[чл. 1](#) Закона - 39/2011-63.

Дефиниција професионалне рехабилитације

Члан 4

Професионална рехабилитација обухвата мјере и активности које се реализују са циљем да се лице са инвалидитетом на одговарајући начин оспособи за рад, задржи запослење, у њему напредује или промијени своју професионалну каријеру.

Забрана дискриминације

Члан 5

Забрањена је непосредна и посредна дискриминација приликом професионалне рехабилитације, запошљавања, као и за вријеме трајања запослења лица са инвалидитетом.

Корисници права

Члан 6

Права утврђена овим законом остварује:

- 1) лице којем је утврђен статус инвалида рада у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању;
- 2) лице ометено у развоју, које је разврстано у одређену категорију и степен ометености, у складу са посебним законом завршило образовање у специјалној школи;
- 3) лице ометено у развоју, које је разврстано у одређену категорију и степен ометености у складу са посебним прописима, а завршило је редовно образовање;
- 4) лице код којег је наступио инвалидитет, односно тјелесно оштећење у складу са прописима о борачко - инвалидској заштити;
- 5) лице које је завршило образовање, уз прилагођено извођење образовног програма и пружање додатне стручне помоћи или посебном образовном, односно васпитном програму, у складу са посебним законом;

Лице које није остварило статус у смислу става 1 овог члана, остварује статус лица са инвалидитетом зависно од процента инвалидитета, у складу са овим законом.

Кориснику права из става 1 овог члана, којем није утврђен проценат инвалидитета у смислу посебних прописа, комисија из члана 8 овог закона утврђује проценат инвалидитета, у складу са овим законом.

+ Види:

[чл. 1.](#) Закона - 73/2010-8.

[чл. 2.](#) Закона - 39/2011-63.

Услови за остваривање права

Члан 7

Професионална рехабилитација лица са инвалидитетом остварује се под општим и посебним условима.

Начин утврђивања преостале радне способности

Члан 8

О проценту инвалидитета, преосталој радној способности и могућности запослења лица из члана 6 овог закона, у првом степену одлучује руководилац организационе јединице Завода за запошљавање Црне Горе (у даљем тексту: Завод), а у другом степену директор Завода, на основу оцјене, налаза и мишљења првостепене, односно другостепене комисије за професионалну рехабилитацију.

Комисију из става 1 овог члана образује директор Завода.

Састав и начин рада комисије из става 2 овог члана ближе се уређује актом Завода.

Критеријуме и услове за утврђивање процента инвалидитета, преостале радне способности и могућности запослења прописује орган државне управе надлежан за послове рада и запошљавања (у даљем тексту: Министарство).

+ Види:

[чл. 2.](#) Закона - 73/2010-8.

[чл. 3.](#) Закона - 39/2011-63.

Поступак остваривања права

Члан 9

У поступку признавања права утврђених овим законом примјењује се Закон о општем управном поступку, ако овим законом није друкчије уређено.

Трошкове поступка у рјешавању о правима из овог закона сноси орган који води поступак.

+ Види:

[чл. 4.](#) Закона - 73/2010-8.

Права и обавезе по основу запошљавања и рада

Члан 10

Ако поједина питања овим законом нијесу друкчије уређена, на права и обавезе лица са инвалидитетом примјењују се прописи из области рада, пензијског и инвалидског осигурања, запошљавања и других области.

Дефиниције појмова

Члан 11

Поједини изрази у овом закону имају следеће значење:

- 1) **послодавац** је правно или физичко лице и органи и организације које се финансирају из буџета Црне Горе и локалне самоуправе.
- 2) **субвенција** је финансијска помоћ коју добија послодавац ради запошљавања лица са инвалидитетом;
- 3) **отворено тржиште рада** је запошљавање лица са инвалидитетом под општим условима, као и за запошљавање лица без инвалидитета;
- 4) **посебне организације за запошљавање** су: заштитна радионица, радни центар и заштитни погон;
- 4а) **мјере активне политике запошљавања** су: информисање о могућностима и условима запошљавања, посредовање у запошљавању, професионална оријентација, финансирање приправника, подршка самозапошљавању под повољнијим условима, образовање и оспособљавање одраслих, јавни рад, стипендирање и друге мјере усмјерене на повећање запослености и смањење незапослености;
- 4б) **грант шема** је програм додјеле бесповратних средстава, по јавном позиву за одабир и финансирање пројеката који имају за циљ професионалну рехабилитацију и запошљавање лица са инвалидитетом;
- 5) **лице са тешким инвалидитетом** је лице које има најмање 50% инвалидитета;
- 6) **хабилитација** је систем мјера и поступака за оспособљавање дјете са урођеним или у најранијем узрасту стеченим оштећењем, ради бољег функционисања за свакодневне потребе живота;
- 7) **просјечна мјесечна зарада у Црној Гори** је просјечан износ мјесечне бруто зараде остварене у претходној години по запосленом, према подацима органа надлежног за послове статистике.

+ Види:

[чл. 5.](#) Закона - 39/2011-63.

II. ПРОФЕСИОНАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА

Професионална рехабилитација

Члан 12

Професионална рехабилитација, у смислу овог закона, обухвата следеће мјере и активности:

- 1) савјетовање, подстицање и мотивисање лица са инвалидитетом на активно тражење запослења;
- 2) утврђивање преостале радне способности;
- 3) помоћ у прихватању властите инвалидности и упознавање са могућностима укључивања у оспособљавање и рад;
- 4) помоћ приликом избора одговарајућих професионалних циљева;
- 5) развијање социјалних спретности и вјештина;
- 6) помоћ приликом тражења одговарајућег радног мјеста;
- 7) анализа конкретног радног мјеста и радног окружења лица са инвалидитетом;
- 8) израда плана прилагођавања радног мјеста и радног окружења за лице са инвалидитетом;
- 9) израда плана потребне опреме и средстава за рад за лице са инвалидитетом на том радном мјесту;
- 10) оспособљавање за рад на конкретном радном мјесту;
- 11) праћење и стручна помоћ приликом оспособљавања и образовања;
- 12) праћење лица са инвалидитетом на радном мјесту, након запослења;
- 13) евалуација успјешности процеса рехабилитације за поједино лице са инвалидитетом;
- 14) оцјењивање радних резултата запосленог лица са инвалидитетом.

Стандарде за спровођење мјера и активности из става 1 овог члана утврђује Министарство.

+ Види:

[чл. 6.](#) Закона - 39/2011-63.

Поступак и услови за остваривање права на професионалну рехабилитацију

Члан 13

Поступак за остваривање права на професионалну рехабилитацију покреће се на захтјев лица из чл. 3 и 6 овог закона, односно његовог законског заступника или пуномоћника код надлежне комисије из члана 8 став 3 овог закона.

Начин и услове остваривања права из става 1 овог члана прописује Министарство.

+ Види:

[чл. 7.](#) Закона - 39/2011-63.

Извођачи професионалне рехабилитације

Члан 14

Професионалну рехабилитацију лица са инвалидитетом организује и изводи установа за професионалну рехабилитацију, посебна школа или друго правно лице које испуњава услове за обављање мјера и активности професионалне рехабилитације (у даљем тексту: извођач професионалне рехабилитације).

+ Види:

[чл. 8.](#) Закона - 39/2011-63.

Избор извођача

Члан 14 а

За избор извођача професионалне рехабилитације Министарство расписује јавни конкурс.

Конкурс из става 1 овог члана садржи: врсту и обим мјера и активности професионалне рехабилитације; подручје на којем ће се спроводити мјере и активности зависно од броја лица са инвалидитетом, врсти и степену њиховог инвалидитета и потребама тих лица; вријеме трајања спровођења мјера и активности; критеријуме за избор извођача професионалне рехабилитације; рок за подношење пријаве на конкурс и др.

Поступак избора извођача професионалне рехабилитације спроводи Комисија за избор извођача професионалне рехабилитације, коју образује Министарство.

Одлуку о избору извођача професионалне рехабилитације доноси министар надлежан за послове запошљавања, на предлог комисије из става 3 овог члана.

Одлука из става 4 овог члана доноси се за период од двије године.

Међусобна права и обавезе Завода и извођача професионалне рехабилитације уређују се уговором, у складу са законом.

Министарство одређује цијену извођења појединих мјера и активности професионалне рехабилитације.

+ Види:

[чл. 9.](#) Закона - 39/2011-63.

Квалитет спровођења мјера и активности

Члан 14 б

Извођач професионалне рехабилитације води, усклађује и вреднује квалитет спровођења мјера и активности професионалне рехабилитације у којима је лице са инвалидитетом учествовало у складу са прописаним стандардима из члана 12 став 2 овог закона.

Извјештај о резултатима вредновања квалитета спровођења мјера и активности професионалне рехабилитације извођач професионалне рехабилитације доставља Заводу.

Вредновање квалитета спровођења мјера и активности професионалне рехабилитације код извођача професионалне рехабилитације врши стручно лице, које одређује Министарство.

Међусобна права и обавезе стручног лица из става 3 овог члана и Министарства уређују се уговором, у складу са законом.

+ Види:

[чл. 9.](#) Закона - 39/2011-63.

Сарадња извођача и послодаваца

Члан 14 ц

Поједине мјере и активности професионалне рехабилитације извођач професионалне рехабилитације може спроводити код послодавца.

Извјештај о сарадњи са послодавцима извођач професионалне рехабилитације доставља Заводу једанпут годишње у року утврђеним уговором између Завода и извођача професионалне рехабилитације.

+ Види:

[чл. 9.](#) Закона - 39/2011-63.

III. ЗАПОШЉАВАЊЕ ЛИЦА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Општи и посебни услови запошљавања

Члан 15

Лице са инвалидитетом запошљава се под општим или посебним условима, у складу са законом.

Запошљавање лица са инвалидитетом под општим условима сматра се запошљавање код послодавца без прилагођавања послова, односно радног мјеста.

Запошљавање лица са инвалидитетом под посебним условима сматра се запошљавање код послодавца уз прилагођавање послова, односно радног мјеста и запошљавање у посебним организацијама за запошљавање.

Под прилагођавањем послова подразумијева се прилагођавање радног процеса и радних задатака, а под прилагођавањем радног мјеста подразумијева се техничко-технолошко опремање радног мјеста, средстава за рад, простора и опреме, у складу са могућностима и потребама лица са инвалидитетом.

Лице са инвалидитетом се запошљава у посебној организацији за запошљавање, ако се не може запослити код послодавца под општим условима, односно уз прилагођавање послова или радног мјеста.

+ Види:

[чл. 10.](#) Закона - 39/2011-63.

Одговарајућа радна мјеста за лица са инвалидитетом

Члан 16

Послодавац који запошљава лице са инвалидитетом на отвореном тржишту рада својим актом може утврдити радна мјеста за запошљавање тих лица.

На радно мјесто из става 1 овог члана може се запослити само лице са инвалидитетом.

Изузетно, на радно мјесто из става 1 овог члана може се запослити и лице без инвалидитета, на одређено вријеме, а најдуже годину дана, ако на тржишту рада нема лица са инвалидитетом које испуњава услове тог радног мјеста.

Достављање уговора о раду

Члан 17

- брисан -

+ Види:

[чл. 11.](#) Закона - 39/2011-63.

Годишњи одмор

Члан 18

Запослено лице са инвалидитетом, у свакој календарској години, има право на плаћени годишњи одмор у трајању од најмање 26 радних дана.

Ограничење распоређивања

Члан 19

Запослено лице са инвалидитетом не може бити распоређено на рад ван мјеста пребивалишта, односно боравишта.

Отказни рок

Члан 20

Отказни рок, утврђен посебним законом, лицу са инвалидитетом не може бити краћи од 30 дана, осим ако је отказ последица кривице тог лица.

IV. КВОТНИ СИСТЕМ ЗАПОШЉАВАЊА

Квота за запошљавање лица са инвалидитетом

Члан 21

Послодавац који има од 20 до 50 запослених дужан је да запосли најмање једно лице са инвалидитетом.

Послодавац који има више од 50 запослених дужан је да запосли најмање 5% лица са инвалидитетом у односу на укупан број запослених.

Ако број лица са инвалидитетом које је послодавац дужан да запосли, у смислу става 2 овог члана, није цијели број, вриједност до 0,5% заокружује се на нижи цијели број, а вриједност укључујући 0,5% и више заокружује се на већи цијели број.

Обавезе из става 2 овог члана не односе се на новооснованог послодавца, за првих 24 мјесеца од дана почетка рада.

Изузетно од става 2 овог члана, ако послодавац има или запосли лице са тешким инвалидитетом од најмање 80% инвалидитета сматра се, у погледу обавезе запошљавања, као да је запослио два лица са инвалидитетом.

+ Види:

[чл. 12.](#) Закона - 39/2011-63.

Посебан допринос за запошљавање лица са инвалидитетом

Члан 22

Послодавац који није запослио лице са инвалидитетом, у смислу члана 21 овог закона дужан је да, за свако лице које није запослио, приликом мјесечне исплате зарада и накнада зарада запослених, уплати посебан допринос за професионалну рехабилитацију и запошљавање лица са инвалидитетом (у даљем тексту: посебни допринос).

Стопа посебног доприноса из става 1 овог члана износи 20% од просјечне мјесечне зараде у Црној Гори остварене у години која претходи плаћању доприноса.

Послодавац који има мање од 20, а више од 10 запослених, а нема запослених лица са инвалидитетом, дужан је да сваког мјесеца, приликом исплате зарада и накнада зарада запослених, уплати посебан допринос из става 1 овог члана.

Стопа посебног доприноса из става 3 овог члана износи 5% од просјечне мјесечне зараде у Црној Гори остварене у години која претходи плаћању доприноса.

Доприноси из ст. 2 и 4 овог члана уплаћују се на посебан рачун буџета Црне Горе - Фонда за професионалну рехабилитацију и запошљавање лица са инвалидитетом (у даљем тексту: Фонд).

Обавеза из става 3 овог члана не односи се на послодавца који има запослена лица са инвалидитетом.

+ Види:

[чл. 13.](#) Закона - 39/2011-63.

Ослобађање плаћања доприноса

Члан 22 а

Обавезе плаћања доприноса ослобађају се организације, односно удружења лица са инвалидитетом, када се појављују као послодавци.

Послодавац из става 1 овог члана има право на субвенције из чл. 36 и 37 овог закона.

+ Види:

[чл. 14.](#) Закона - 39/2011-63.

Контрола обрачунавања и плаћања доприноса

Члан 23

Контролу обрачуна и плаћања доприноса из члана 22 овог закона, врши надлежни порески орган, у складу са законом којим је уређена пореска администрација.

V. ПОСЕБНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Установа за професионалну рехабилитацију

Члан 24

За организовање и извођење професионалне рехабилитације може се основати јавна установа, у складу са законом.

Установу из става 1 овог члана може основати држава, јединица локалне самоуправе и друга правна и физичка лица.

Средства за рад установе из става 1 овог члана обезбјеђује оснивач.

Радни центар

Члан 25

За запошљавање и радно - терапеутске активности у оквиру хабилитације и рехабилитације лица са инвалидитетом, посебно са тешким инвалидитетом, која се не могу запослити нити одржати запослење под општим нити под посебним условима, може се основати радни центар као установа за заштиту тих лица.

Радни центар може основати јединица локалне самоуправе, Завод, центар за социјални рад и једно или више правних и физичких лица.

Услови запошљавања у радном центру

Члан 26

У радни центар се могу запослити лица са инвалидитетом која не постижу радни учинак већи од 50% у односу на лица истог животног доба, стручне спреме и под истим условима рада.

Радни центар мора имати најмање 80% запослених лица са инвалидитетом у односу на укупан број запослених.

Лице са инвалидитетом на раду у радном центру има положај корисника услуга.

Управни одбор

Члан 27

Радам установе за професионалну рехабилитацију и радног центра управља управни одбор.

Број и састав управног одбора уређује се актом о оснивању.

Предсједника и чланове управног одбора именује оснивач.

Управни одбор се именује на вријеме од четири године.

Надлежност Управног одбора

Члан 28

Управни одбор:

- 1) утврђује програм рада;
- 2) доноси финансијски план и завршни рачун;
- 3) усваја извјештај о пословању и извјештај о раду;
- 4) одлучује о другим питањима од значаја за рад у складу са статутом

Стручно вијеће

Члан 29

У установи за професионалну рехабилитацију и радном центру образује се стручно вијеће, које:

- 1) одлучује о развоју и примјени нових метода и облика професионалне рехабилитације;
- 2) предлаже управном одбору програм професионалне рехабилитације и запошљавања;
- 3) предлаже увођење нових технологија и техничких помагала у професионалној рехабилитацији, односно у раду лица са инвалидитетом;
- 4) предлаже мјере за побољшање положаја запослених лица са инвалидитетом;
- 5) предлаже истраживачко-развојне пројекте, стручно усавршавање, истраживање и организовање семинара.

Дјелокруг рада, именовање и састав стручног вијећа, уређује се актом о оснивању или статутом.

Директор

Члан 30

Установу за професионалну рехабилитацију и радни центар представља и заступа директор.

Директора из става 1 овог члана бира оснивач, на основу јавног конкурса, на период од четири године.

Директор из става 1 овог члана организује рад и пословање и одговоран је за законитост рада.

Заштитна радионица

Члан 31

За запошљавање и рад лица са инвалидитетом може се основати заштитна радионица.

Заштитна радионица се може основати као облик обављања привредне дјелатности, у складу са посебним законом, под условом да запошљава најмање 51% лица са инвалидитетом од укупног броја запослених.

Заштитну радионицу може основати јединица локалне самоуправе, привредно друштво, предузетник, Завод, невладина организација лица са инвалидитетом, удружење послодаваца, синдикат и друго правно и физичко лице.

Ако заштитну радионицу оснивају два или више оснивача, њихова међусобна права и обавезе уређују се посебним уговором.

Заштитни погон

Члан 32

Послодавац је дужан да, у оквиру система пословања у којем су отежани услови рада који повећавају настанак инвалидности, организује посебан погон заштитног карактера (у даљем тексту: заштитни погон) за рад лица са инвалидитетом.

Услови за организовање заштитног погона

Члан 33

Заштитни погон се организује ако послодавац има утврђена радна мјеста на којима се могу запослити лица са инвалидитетом у адаптираном амбијенту и у зависности од потреба лица са инвалидитетом.

Заштитни погон из става 1 овог члана може се организовати под условом да има најмање 50% радних мјеста за запошљавање лица са инвалидитетом.

Надлежни орган за прописивање услова

Члан 34

Услове и критеријуме у погледу простора, опреме и стручног кадра које треба да испуњава извођач професионалне рехабилитације, радни центар, заштитна радионица и заштитни погон прописује Министарство.

+ Види:

[чл. 7.](#) и [15.](#) Закона - 39/2011-63.

Повлашћен статус

Члан 35

Радни центар, заштитна радионица и заштитни погон имају повлашћен статус у складу са посебним прописима.

Повлашћени статус, у смислу става 1 овог члана, подразумијева:

- 1) ослобађање од плаћања царине на увоз специјалне опреме, уређаја, резервних дјелова, инструмената и потрошног материјала за лица са инвалидитетом, под условом да се не производе у земљи;
- 2) ослобађање од плаћања пореза на добит, сразмјерно броју запослених лица са инвалидитетом у укупном броју запослених код послодавца.

Повлашћени статус из става 2 овог члана односи се и на лица са инвалидитетом из члана 36 став 2 овог закона.

Ако радни центар, заштитна радионица или заштитни погон, у току обављања дјелатности престану да испуњавају услове који су прописани за њихово организовање, односно оснивање губе повлашћен статус.

Организације из става 1 и лица из става 3 овог члана дужни су да воде евиденцију о искоришћеним пореским и другим повластицама.

VI. СУБВЕНЦИЈЕ

Врсте субвенције

Члан 36

Послодавац који запосли лице са инвалидитетом има право на субвенције, које се односе на:

- бесповратна средства за прилагођавање радног мјеста и услова рада за запошљавање лица са инвалидитетом;
- кредитна средства под повољним условима за куповину машина, опреме и алата потребног за запошљавање лица са инвалидитетом;
- учешће у финансирању личних трошкова асистента (помагача у раду) лица са инвалидитетом;
- субвенције зараде лица са инвалидитетом које запосли.

Право на субвенције из става 1 овог члана има и лице са инвалидитетом које се самозапосли, које обавља самосталну дјелатност или оснује привредно друштво, које се запосли у породичном домаћинству и обавља пољопривредну дјелатност као једино, главно или допунско занимање.

Услове, критеријуме и поступак остваривања права из става 1 овог члана прописује Министарство.

+ Види:

[чл. 16.](#) Закона - 39/2011-63.

Висина субвенције

+ Види:

[чл. 17.](#) Закона - 39/2011-63.

Члан 37

Висина субвенције из члана 36 став 1 ал. 1, 2 и 3 овог закона износи 100 % од оправданих трошкова, у складу са прописима којима се уређује државна помоћ.

Висина субвенције из члана 36 став 1 алинеја 4 износи:

- 75 % од исплаћене бруто зараде за цијели период запослености, за послодавца који запосли лице са најмање 50% инвалидитета;

- за послодавца који запосли лице са инвалидитетом мањим од 50%, субвенција износи: у првој години 75%, у другој 60 %, у трећој и свакој наредној години 50% од исплаћене бруто зараде.

+ Види:

[чл. 7.](#) и [17.](#) Закона - 39/2011-63.

Захтјев за субвенцију

Члан 37а

Захтјев за остваривање права на субвенцију из члана 36 став 1 алинеја 4 овог закона подноси се Фонду, у року од 45 дана од дана запошљавања лица са инвалидитетом.

Ако је захтјев поднешен у року из става 1 овог члана, право на субвенцију тече од првог дана запослења лица са инвалидитетом.

Ако је захтјев поднесен након рока из става 1 овог члана, право на субвенцију тече од дана подношења захтјева.

+ Види:

[чл. 18.](#) Закона - 39/2011-63.

Новчана помоћ

Члан 37б

Незапослено лице са инвалидитетом, за вријеме трајања професионалне рехабилитације и укључивања у мјеру активне политике запошљавања, образовање и оспособљавање одраслих, има право на новчану помоћ на име трошкова за превоз, исхрану и сл., у висини од 15% од просјечне мјесечне зараде у Црној Гори.

Право на новчану помоћ за трошкове превоза припада пратиоцу лица са инвалидитетом, у висини од 50% од износа из става 1 овог члана.

+ Види:

[чл. 18.](#) Закона - 39/2011-63.

VII. ФОНД

Организација и средства Фонда

Члан 38

Фонд се организује у Заводу.

Средства Фонда обезбјеђују се из:

- 1) посебног доприноса који уплаћују послодавци у складу са чланом 22 овог закона;
- 2) буџета Црне Горе;
- 3) буџета јединице локалне самоуправе на чијој територији лице са инвалидитетом има пребивалиште;
- 4) донација и помоћи од стране домаћих и страних правних и физичких лица;
- 5) других извора у складу са законом.

Коришћење средстава Фонда

Члан 39

Средства Фонда користе се за:

- 1) мјере и активности професионалне рехабилитације за незапослена и запослена лица са инвалидитетом;
- 2) суфинансирање посебних организација за запошљавање;
- 3) програме активне политике запошљавања у којима учествују лица са инвалидитетом;
- 4) субвенције из члана 36 овог закона;
- 5) финансирање грант шема;
- 6) новчане помоћи из члана 37 б овог закона.

Поступак и методологију за финансирање посебних организација за запошљавање и финансирање грант шема прописује Министарство.

+ Види:

[чл. 19.](#) Закона - 39/2011-63.

Савјет Фонда

Члан 40

У циљу праћења реализације мјера и активности које су у функцији унапређивања професионалне рехабилитације и запошљавања лица са инвалидитетом, као и намјенског коришћења средстава Фонда, Завод образује Савјет Фонда.

Надлежни орган Завода одлучује о реализацији мјера и активности професионалне рехабилитације и запошљавања лица са инвалидитетом, као и о намјенском коришћењу средстава Фонда, уз прибављено мишљење Савјета Фонда.

Савјет из става 1 овог члана има пет чланова, од којих два предлажу удружења која представљају лица са инвалидитетом, а по једног Министарство, репрезентативно удружење послодаваца Црне Горе и репрезентативна организација синдиката на нивоу Црне Горе.

Ако постоји више репрезентативних удружења послодаваца Црне Горе, односно више репрезентативних организација синдиката на нивоу Црне Горе, у Савјет Фонда се предлаже заједнички представник репрезентативних удружења послодаваца, односно репрезентативних организација синдиката.

У случају да репрезентативне организације из става 4 овог члана не предложи заједничког представника, у Савјет Фонда се одређује представник репрезентативног удружења послодаваца који има већи проценат запослених у привреди Црне Горе и већи друштвени бруто производ Црне Горе, односно организације синдиката са највећим бројем чланова.

Савјет се именује на период од четири године.

Савјет бира предсједника из састава чланова који представљају лица са инвалидитетом.

Савјет доноси пословник о свом раду.

+ Види:

[чл. 7.](#) и [20.](#) Закона - 39/2011-63.

Годишњи извјештај о раду Фонда

Члан 41

Годишњи извјештај о реализацији мјера и активности професионалне рехабилитације, запошљавања лица са инвалидитетом и коришћењу средстава Фонда, Завод подноси министарству надлежном за послове рада и запошљавања.

Програм социјалне укључености

41а

Лице са инвалидитетом за које је, у складу са чланом 8 овог закона, утврђено да је незапошљиво има право да се укључи у програм социјалне укључености, ради стицања функционалних и социјалних вјештина.

За избор извођача програма из става 1 овог члана Министарство расписује јавни конкурс.

Јавни конкурс из става 2 овог члана садржи: предмет, услове, рок, начин подношења захтјева, критеријуме избора извођача и начин информисања подносиоца захтјева о исходу захтјева.

Поступак избора извођача програма из става 1 овог члана спроводи комисија, коју образује Министарство.

Одлуку о избору извођача програма социјалне укључености доноси министар надлежан за послове запошљавања, на предлог комисије из става 4 овог члана.

Међусобна права и обавезе Министарства и извођача програма социјалне укључености уређују се уговором, у складу са законом.

Министарство одређује цијену услуга спровођења програма социјалне укључености.

Програм социјалне укључености се финансира из буџета Црне Горе.

+ Види:

[чл. 21.](#) Закона - 39/2011-63.

VIII. НАДЗОР

Члан 42

Надзор над примјеном овог закона врши Министарство.

+ Види:

[чл. 7.](#) Закона - 39/2011-63.

IX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 43

Новчаном казном од 500 еура до 20.000 еура казниће се за прекршај правно лице које није запослило лице са инвалидитетом, ако не уплати посебан допринос из члана 22 овог закона.

За прекршај из става 1 овог члана казниће се физичко и одговорно лице у правном лицу, одговорно лице у органу државне управе, државном органу и органу локалне самоуправе новчаном казном у од 100 еура до 2.000 еура.

За прекршај из става 1 овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 500 еура до 6.000 еура.

+ Види:

[чл. 22.](#) Закона - 39/2011-63.

X. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 44

Министарство ће донијети прописе за спровођење овог закона у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Завод ће ускладити своју организацију и рад са овим законом у року од девет мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

+ Види:

[чл. 7.](#) Закона - 39/2011-63.

Започети поступци

Члан 44 а

Поступци који су започети прије дана ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама важећег закона, ако је то повољније за странку.

+ Види:

[чл. 23.](#) Закона - 39/2011-63.

Усклађивање

Члан 44 б

Прописи за спроводјење овог закона ускладиће се са овим законом у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа из става 1 овог члана примјењиваће се важећи прописи, ако нијесу у супротности са овим законом.

+ Види:

[чл. 23.](#) Закона - 39/2011-63.

Трајање мандата

Члан 44 ц

Именовање чланова Савјета Фонда у складу са овим законом извршиће се у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Даном именовања чланова Савјета Фонда, у смислу става 1 овог члана, престаје са радом досадашњи Савјет Фонда.

+ Види:

[чл. 23.](#) Закона - 39/2011-63.

Одложена примјена

Члан 44 д

Одредба члана 43 овог закона примјењиваће се од дана почетка примјене Закона о прекршајима ("Службени лист ЦГ", бр. 1/11).

+ Види:

[чл. 23.](#) Закона - 39/2011-63.

Члан 45

Послодавац који подлијеже обавезама из члана 21 овог закона дужан је да запосли лице с инвалидитетом најкасније у року од девет мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 46

Послодавац је дужан да, у року од девет мјесеци од дана ступања на снагу овог закона, усагласи пословање, статут и друге акте са овим законом.

Члан 47

Поступци за остваривање права на професионалну рехабилитацију и запошљавање лица са инвалидитетом започети прије ступања на снагу овог закона окончаће се у складу са овим законом.

Члан 48

Права из члана 36 овог закона не односе се на послодавце код којих су инвалиди рада запослени до ступања на снагу овог закона.

Члан 49

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Црне Горе".

ОСНОВНИ ТЕКСТ

На основу члана 95 тачке 3 Устава Црне Горе доносим

Указ о проглашењу Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању лица са инвалидитетом

Проглашавам Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању лица са инвалидитетом, који је донијела Скупштина Црне Горе на седмој сједници првог редовног засиједања у 2008. години, дана 29. јула 2008. године.

Број: 01-1553/2

Подгорица, 4. августа 2008. године

Предсједник Црне Горе,

Филип Вујановић, с.р.

Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању лица са инвалидитетом

Закон је објављен у "Службеном листу ЦГ", бр. 49/2008 од 15.8.2008. године.

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1

Овим законом уређује се начин и поступак остваривања права на професионалну рехабилитацију лица са инвалидитетом, мјере и подстицаји за њихово запошљавање, начин финансирања и друга питања од значаја за професионалну рехабилитацију и запошљавање лица са инвалидитетом.

Лица са инвалидитетом остварују право на професионалну рехабилитацију и запошљавање, на начин и под условима прописаним законом, колективним уговором, потврђеним и објављеним међународним уговорима и опште прихваћеним правилима међународног права.

Циљ

Члан 2

Овим законом стварају се услови за повећање запослености лица са инвалидитетом и њихово равноправно учешће на тржишту рада, уз отклањање баријера и стварање једнаких могућности.

Дефиниција лица са инвалидитетом

Члан 3

Лице са инвалидитетом, у смислу овог закона, је лице код којег постоји тјелесна, чулна или ментална сметња, која за последицу има смањену могућност запошљавања, односно смањену могућност да задржи постојеће запослење, као и да напредује у њему.

Дефиниција професионалне рехабилитације

Члан 4

Професионална рехабилитација обухвата мјере и активности које се реализују са циљем да се лице са инвалидитетом на одговарајући начин оспособи за рад, задржи запослење, у њему напредује или промијени своју професионалну каријеру.

Забрана дискриминације

Члан 5

Забрањена је непосредна и посредна дискриминација приликом професионалне рехабилитације, запошљавања, као и за вријеме трајања запослења лица са инвалидитетом.

Корисници права

Члан 6

Права утврђена овим законом остварује:

- 1) лице којем је утврђен статус инвалида рада у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању;
- 2) лице ометено у развоју, које је разврстано у одређену категорију и степен ометености, у складу са посебним законом завршило образовање у специјалној школи;
- 3) лице ометено у развоју, које је разврстано у одређену категорију и степен ометености у складу са посебним прописима, а завршило је редовно образовање;
- 4) лице код којег је наступио инвалидитет, односно тјелесно оштећење у складу са прописима о борачко - инвалидској заштити;
- 5) лице које је завршило образовање, уз прилагођено извођење образовног програма и пружање додатне стручне помоћи или посебном образовном, односно васпитном програму, у складу са посебним законом;
- 6) лице којем преосталу радну способност и могућност запослења утврђује комисија из члана 8 став 3 овог закона.

Услови за остваривање права

Члан 7

Професионална рехабилитација лица са инвалидитетом остварује се под општим и посебним условима.

Начин утврђивања преостале радне способности

Члан 8

Инвалидитет лица из чл. 3 и 6 овог закона утврђују надлежни органи у складу са посебним законима.

Лице којем није утврђена преостала радна способност и могућност запослења може покренути поступак за утврђивање преостале радне способности.

Преосталу радну способност и могућност запослења утврђује надлежна комисија Завода за запошљавање Црне Горе (у даљем тексту: Завод), у складу са посебним законом.

Критеријуме и услове за утврђивање преостале радне способности из става 2 овог члана прописује министарство надлежно за послове рада и запошљавања.

Поступак остваривања права

Члан 9

У поступку признавања права утврђених овим законом примјењује се Закон о општем управном поступку.

Трошкове поступка у рјешавању о правима из овог закона сноси орган који води поступак.

Права и обавезе по основу запошљавања и рада

Члан 10

Ако поједина питања овим законом нијесу друкчије уређена, на права и обавезе лица са инвалидитетом примјењују се прописи из области рада, пензијског и инвалидског осигурања, запошљавања и других области.

Дефиниције појмова

Члан 11

Поједини изрази у овом закону имају сљедеће значење:

- 1) **послодавац** је правно и физичко лице које са лицем са инвалидитетом заснива радни однос, односно закључује уговор о раду;
- 2) **субвенција** је финансијска помоћ коју добија послодавац ради запошљавања лица са инвалидитетом;
- 3) **отворено тржиште рада** је запошљавање лица са инвалидитетом под општим условима, као и за запошљавање лица без инвалидитета;
- 4) **посебне организације** су: установа за професионалну рехабилитацију, заштитна радионица, радни центар и заштитни погон;
- 5) **лице са тешким инвалидитетом** је лице са инвалидитетом већим од 50%;

6) **ратно оспособљавање** представља оспособљавање за послове I и II степена стручне спреме;

7) **доквалификација** је иновирање знања у оквиру истог занимања;

8) **преквалификација** је стицање другог занимања истог или нижег степена стручне спреме;

9) **хабилитација** је систем мјера и поступака за оспособљавање дјеце са урођеним или у најранијем узрасту стеченим оштећењем, ради бољег функционисања за свакодневне потребе живота;

10) **просјечна мјесечна зарада у Црној Гори** је просјечан износ мјесечне бруто зараде остварене у претходној години по запосленом, према подацима органа надлежног за послове статистике.

II. ПРОФЕСИОНАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА

Професионална рехабилитација

Члан 12

Професионална рехабилитација, у смислу овог закона, обухвата следеће мјере и активности:

- 1) професионално информисање, савјетовање и процјена професионалних могућности, ради избора занимања, програма оспособљавања и запослења;
- 2) спровођење процедура и поступака утврђивања радних способности и вјештина;
- 3) психосоцијална и мотивацијска подршка и помоћ за усмјеравање лица на одговарајуће програме рехабилитације;
- 4) реализација програма оспособљавања лица са инвалидитетом за одговарајућа занимања и укључивање на тржиште рада, односно одржавање запослености;
- 5) прилагођавање радног мјеста за лица са инвалидитетом;
- 6) стручна помоћ и праћење лица са инвалидитетом са циљем да се ефикасно укључи у радно окружење, задржи запослење и напредује;
- 7) анализа тржишта рада, могућност запошљавања и укључивања у рад лица са инвалидитетом;
- 8) процјена могућности извођења, развоја и усавршавања програма професионалне рехабилитације;

9) радно оспособљавање, доквалификација, преквалификација и програми за одржавање и усавршавање радних и социјалних вјештина и способности у функцији припреме за запошљавање;

10) информисање и савјетовање о примјени различитих технологија и техника у учењу и раду;

11) информисање и подршка о изворима финансирања;

12) техничка помоћ, подршка, праћење и процјена радних резултата лица са инвалидитетом, и сл.

Поступак и услови за остваривање права на професионалну рехабилитацију

Члан 13

Поступак за остваривање права на професионалну рехабилитацију покреће се на захтјев лица из чл. 3 и 6 овог закона, односно његовог законског заступника или пуномоћника код надлежне комисије из члана 8 став 3 овог закона.

Начин и услове остваривања права из става 1 овог члана прописује министарство надлежно за послове рада и запошљавања.

Извођачи професионалне рехабилитације

Члан 14

Професионалну рехабилитацију лица са инвалидитетом организује и изводи установа за професионалну рехабилитацију, посебна школа или друго правно лице које испуњава услове за обављање мјера и активности професионалне рехабилитације.

Ближе услове, критеријуме и стандарде за спровођење мјера и активности професионалне рехабилитације прописује министарство надлежно за послове рада и запошљавања.

III. ЗАПОШЉАВАЊЕ ЛИЦА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Општи и посебни услови запошљавања

Члан 15

Лице са инвалидитетом запошљава се под општим или посебним условима, у складу са законом.

Под општим условима лице са инвалидитетом запошљава се на отвореном тржишту рада.

Под посебним условима лице са инвалидитетом запошљава се у посебним организацијама, ако се на основу радних и здравствених способности не може запослити на отвореном тржишту рада.

Одговарајућа радна мјеста за лица са инвалидитетом

Члан 16

Послодавац који запошљава лице са инвалидитетом на отвореном тржишту рада својим актом може утврдити радна мјеста за запошљавање тих лица.

На радно мјесто из става 1 овог члана може се запослити само лице са инвалидитетом.

Изузетно, на радно мјесто из става 1 овог члана може се запослити и лице без инвалидитета, на одређено вријеме, а најдуже годину дана, ако на тржишту рада нема лица са инвалидитетом које испуњава услове тог радног мјеста.

Достављање уговора о раду

Члан 17

Уговор о раду закључен са лицем са инвалидитетом послодавац доставља Заводу у року од 30 дана од дана закључења уговора.

Завод води посебну евиденцију о запосленим и незапосленим лицима са инвалидитетом.

Годишњи одмор

Члан 18

Запослено лице са инвалидитетом, у свакој календарској години, има право на плаћени годишњи одмор у трајању од најмање 26 радних дана.

Ограничење распоређивања

Члан 19

Запослено лице са инвалидитетом не може бити распоређено на рад ван мјеста пребивалишта, односно боравишта.

Отказни рок

Члан 20

Отказни рок, утврђен посебним законом, лицу са инвалидитетом не може бити краћи од 30 дана, осим ако је отказ последица кривице тог лица.

IV. КВОТНИ СИСТЕМ ЗАПОШЉАВАЊА

Квота за запошљавање лица са инвалидитетом

Члан 21

Послодавац који има од 20 до 50 запослених дужан је да запосли најмање једно лице са инвалидитетом.

Послодавац који има више од 50 запослених дужан је да запосли најмање 5% лица са инвалидитетом у односу на укупан број запослених.

Ако број лица са инвалидитетом које је послодавац дужан да запосли, у смислу става 2 овог члана, није цијели број, вриједност до 0,5% заокружује се на нижи цијели број, а вриједност укључујући 0,5% и више заокружује се на већи цијели број.

Обавезе из става 2 овог члана не односе се на новооснованог послодавца, за првих 12 мјесеци од дана почетка рада.

Изузетно од става 2 овог члана, ако послодавац има или запосли лице са тешким инвалидитетом од најмање 80% инвалидитета сматра се, у погледу обавезе запошљавања, као да је запослио два лица са инвалидитетом.

Посебан допринос за запошљавање лица са инвалидитетом

Члан 22

Послодавац који није запослио лице са инвалидитетом, у смислу члана 21 овог закона дужан је да, за свако лице које није запослио, приликом мјесечне исплате зарада и накнада зарада запослених, уплати посебан допринос за професионалну рехабилитацију и запошљавање лица са инвалидитетом (у даљем тексту: посебни допринос).

Стопа посебног доприноса из става 1 овог члана износи 20% од просјечне мјесечне зараде у Црној Гори остварене у години која претходи плаћању доприноса.

Послодавац који има мање од 20 запослених дужан је да сваког мјесеца, приликом исплате зарада и накнада зарада запослених, уплати посебан допринос из става 1 овог члана.

Стопа посебног доприноса из става 3 овог члана за послодавца који има до 5 запослених износи 1%, а за послодавца који има од 5 до 20 запослених 5% од просјечне мјесечне зараде у Црној Гори остварене у години која претходи плаћању доприноса.

Доприноси из ст. 2 и 4 овог члана уплаћују се на посебан рачун буџета Црне Горе - Фонда за професионалну рехабилитацију и запошљавање лица са инвалидитетом (у даљем тексту: Фонд).

Обавеза из става 3 овог члана не односи се на послодавца који има запослена лица са инвалидитетом.

Контрола обрачунавања и плаћања доприноса

Члан 23

Контролу обрачуна и плаћања доприноса из члана 22 овог закона, врши надлежни порески орган, у складу са законом којим је уређена пореска администрација.

V. ПОСЕБНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Установа за професионалну рехабилитацију

Члан 24

За организовање и извођење професионалне рехабилитације може се основати јавна установа, у складу са законом.

Установу из става 1 овог члана може основати држава, јединица локалне самоуправе и друга правна и физичка лица.

Средства за рад установе из става 1 овог члана обезбјеђује оснивач.

Радни центар

Члан 25

За запошљавање и радно - терапеутске активности у оквиру хабилитације и рехабилитације лица са инвалидитетом, посебно са тешким инвалидитетом, која се не могу запослити нити одржати запослење под општим нити под посебним условима, може се основати радни центар као установа за заштиту тих лица.

Радни центар може основати јединица локалне самоуправе, Завод, центар за социјални рад и једно или више правних и физичких лица.

Услови запошљавања у радном центру

Члан 26

У радни центар се могу запослити лица са инвалидитетом која не постижу радни учинак већи од 50% у односу на лица истог животног доба, стручне спреме и под истим условима рада.

Радни центар мора имати најмање 80% запослених лица са инвалидитетом у односу на укупан број запослених.

Лице са инвалидитетом на раду у радном центру има положај корисника услуга.

Управни одбор

Члан 27

Радам установе за професионалну рехабилитацију и радног центра управља управни одбор.

Број и састав управног одбора уређује се актом о оснивању.

Предсједника и чланове управног одбора именује оснивач.

Управни одбор се именује на вријеме од четири године.

Надлежност Управног одбора

Члан 28

Управни одбор:

- 1) утврђује програм рада;
- 2) доноси финансијски план и завршни рачун;
- 3) усваја извјештај о пословању и извјештај о раду;
- 4) одлучује о другим питањима од значаја за рад у складу са статутом

Стручно вијеће

Члан 29

У установи за професионалну рехабилитацију и радном центру образује се стручно вијеће, које:

- 1) одлучује о развоју и примјени нових метода и облика професионалне рехабилитације;
- 2) предлаже управном одбору програм професионалне рехабилитације и запошљавања;
- 3) предлаже увођење нових технологија и техничких помагала у професионалној рехабилитацији, односно у раду лица са инвалидитетом;
- 4) предлаже мјере за побољшање положаја запослених лица са инвалидитетом;
- 5) предлаже истраживачко-развојне пројекте, стручно усавршавање, истраживање и организовање семинара.

Дјелокруг рада, именовање и састав стручног вијећа, уређује се актом о оснивању или статутом.

Директор

Члан 30

Установу за професионалну рехабилитацију и радни центар представља и заступа директор.

Директора из става 1 овог члана бира оснивач, на основу јавног конкурса, на период од четири године.

Директор из става 1 овог члана организује рад и пословање и одговоран је за законитост рада.

Заштитна радионица

Члан 31

За запошљавање и рад лица са инвалидитетом може се основати заштитна радионица.

Заштитна радионица се може основати као облик обављања привредне дјелатности, у складу са посебним законом, под условом да запошљава најмање 51% лица са инвалидитетом од укупног броја запослених.

Заштитну радионицу може основати јединица локалне самоуправе, привредно друштво, предузетник, Завод, невладина организација лица са инвалидитетом, удружење послодаваца, синдикат и друго правно и физичко лице.

Ако заштитну радионицу оснивају два или више оснивача, њихова међусобна права и обавезе уређују се посебним уговором.

Заштитни погон

Члан 32

Послодавац је дужан да, у оквиру система пословања у којем су отежани услови рада који повећавају настанак инвалидности, организује посебан погон заштитног карактера (у даљем тексту: заштитни погон) за рад лица са инвалидитетом.

Услови за организовање заштитног погона

Члан 33

Заштитни погон се организује ако послодавац има утврђена радна мјеста на којима се могу запослити лица са инвалидитетом у адаптираном амбијенту и у зависности од потреба лица са инвалидитетом.

Заштитни погон из става 1 овог члана може се организовати под условом да има најмање 50% радних мјеста за запошљавање лица са инвалидитетом.

Надлежни орган за прописивање услова

Члан 34

Услове које треба да испуњава установа за професионалну рехабилитацију, радни центар, заштитна радионица и заштитни погон у погледу простора, опреме и кадра прописује министарство надлежно за послове рада и запошљавања.

Повлашћен статус

Члан 35

Радни центар, заштитна радионица и заштитни погон имају повлашћен статус у складу са посебним прописима.

Повлашћени статус, у смислу става 1 овог члана, подразумијева:

- 1) ослобађање од плаћања царине на увоз специјалне опреме, уређаја, резервних дјелова, инструмената и потрошног материјала за лица са инвалидитетом, под условом да се не производе у земљи;
- 2) ослобађање од плаћања пореза на добит, сразмјерно броју запослених лица са инвалидитетом у укупном броју запослених код послодавца.

Повлашћени статус из става 2 овог члана односи се и на лица са инвалидитетом из члана 36 став 2 овог закона.

Ако радни центар, заштитна радионица или заштитни погон, у току обављања дјелатности престану да испуњавају услове који су прописани за њихово организовање, односно оснивање губе повлашћен статус.

Организације из става 1 и лица из става 3 овог члана дужни су да воде евиденцију о искоришћеним пореским и другим повластицама.

VI. СУБВЕНЦИЈЕ

Врсте субвенције

Члан 36

Послодавац који запосли лице са инвалидитетом има право на субвенције, које се односе на:

- бесповратна средства за прилагођавање радног мјеста и услова рада за запошљавање лица са инвалидитетом;
- кредитна средства под повољним условима за куповину машина, опреме и алата потребног за запошљавање лица са инвалидитетом;
- учешће у финансирању личних трошкова асистента (помагача у раду) лица са инвалидитетом;
- субвенције зараде лица са инвалидитетом које запосли.

Право на субвенције из става 1 овог члана има и лице са инвалидитетом које се самозапосли, које обавља самосталну дјелатност или оснује привредно друштво, које се запосли у породичном домаћинству и обавља пољопривредну дјелатност као једино, главно или допунско занимање.

Субвенције зараде

Члан 37

Висина субвенције у смислу члана 36 став 1 алинеја 4 овог закона износи: у првој години 80%, у другој 60%, у трећој и свакој наредној години 50% од исплаћене бруто зараде лица са инвалидитетом.

Ближе услове и начин остваривања права из става 2 овог члана прописује министарство надлежно за послове рада и запошљавања.

VII. ФОНД

Организација и средства Фонда

Члан 38

Фонд се организује у Заводу.

Средства Фонда обезбјеђују се из:

- 1) посебног доприноса који уплаћују послодавци у складу са чланом 22 овог закона;
- 2) буџета Црне Горе;
- 3) буџета јединице локалне самоуправе на чијој територији лице са инвалидитетом има пребивалиште;
- 4) донација и помоћи од стране домаћих и страних правних и физичких лица;
- 5) других извора у складу са законом.

Коришћење средстава Фонда

Члан 39

Средства Фонда користе се за:

- 1) развој и унапређивање професионалне рехабилитације и запошљавања лица са инвалидитетом;
- 2) суфинансирање посебних организација;
- 3) исплату субвенција из чл. 36 и 37 овог закона;
- 4) суфинансирање програма за одржавање запослености лица са инвалидитетом;
- 5) финансирање и других активности које се односе на професионалну рехабилитацију лица са инвалидитетом.

Савјет Фонда

Члан 40

У циљу праћења реализације мјера и активности које су у функцији унапређивања професионалне рехабилитације и запошљавања лица са инвалидитетом, као и намјенског коришћења средстава Фонда, Завод образује Савјет Фонда.

Савјет из става 1 овог члана има девет чланова, од којих четири именују удружења која представљају лица са инвалидитетом, а по једног министарство надлежно за послове рада и запошљавања, министарство надлежно за финансије, Завод, овлашћена организација синдиката Црне Горе и овлашћено удружење послодаваца Црне Горе.

Савјет се именује на период од четири године.

Савјет бира предсједника из састава чланова који представљају лица са инвалидитетом.

Савјет доноси пословник о свом раду.

Годишњи извјештај о раду Фонда

Члан 41

Годишњи извјештај о реализацији мјера и активности професионалне рехабилитације, запошљавања лица са инвалидитетом и коришћењу средстава Фонда, Завод подноси министарству надлежном за послове рада и запошљавања.

VIII. НАДЗОР

Члан 42

Надзор над примјеном овог закона врши министарство надлежно за послове рада и запошљавања.

IX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 43

Новчаном казном од десетоструког до двјестоструког износа најниже цијене рада у Црној Гори казниће се за прекршај послодавац, ако:

- 1) не обавијести Завод за запошљавање о закљученом уговору о раду са лицем са инвалидитетом, у прописаном року (члан 17 став 1);
- 2) не запосли лице са инвалидитетом, а не уплати средства из члана 22 овог закона.

За прекршај из става 1 овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од једне половине до двадесетоструког износа најниже цијене рада у Црној Гори.

X. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 44

Министарство надлежно за послове рада и запошљавања донијеће прописе за спровођење овог закона у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Завод ће ускладити своју организацију и рад са овим законом у року од девет мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 45

Послодавац који подлијеже обавезама из члана 21 овог закона дужан је да запосли лице с инвалидитетом најкасније у року од девет мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 46

Послодавац је дужан да, у року од девет мјесеци од дана ступања на снагу овог закона, усагласи пословање, статут и друге акте са овим законом.

Члан 47

Поступци за остваривање права на професионалну рехабилитацију и запошљавање лица са инвалидитетом започети прије ступања на снагу овог закона окончаће се у складу са овим законом.

Члан 48

Права из члана 36 овог закона не односе се на послодавце код којих су инвалиди рада запослени до ступања на снагу овог закона.

Члан 49

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Црне Горе".

СУ-СК Број 01-636/5

Подгорица, 29. јула 2008. године

Скупштина Црне Горе

Предсједник,

Ранко Кривокапић, с.р.

ИЗМЕНЕ

На основу члана 95 тачка 3 Устава Црне Горе доносим

Указ о проглашењу Закона о измјенама и допунама Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању лица за инвалидитетом

Проглашавам Закон о измјенама и допунама Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању лица са инвалидитетом, који је донијела Скупштина Црне Горе 24. сазива, на другој сједници другог редовног засиједања у 2010. години, дана 30. новембра 2010. године.

Број: 01-2495/2

Подгорица, 06.12.2010. године

Предсједник Црне Горе,

Филип Вујановић, с.р.

На основу члана 82 став 1 тачка 2 и члана 91 став 2 Устава Црне Горе, Скупштина Црне Горе 24. сазива, на другој седници другог редовног засиједања у 2010. години, дана 30. новембра 2010. године, донијела је

Закон о измјенама и допунама Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању лица са инвалидитетом

Закон је објављен у "Службеном листу ЦГ", бр. 73/2010 од 10.12.2010. године.

Члан 1

У Закону о професионалној рехабилитацији и запошљавању лица са инвалидитетом ("Службени лист ЦГ", бр. 49/08) у члану 6 став 1 тачка 6 мијења се и гласи:

"б) лице којем је преостала радна способност и могућност запослења утврђена у складу са овим законом".

Члан 2

У члану 8 ст. 1, 2 и 3 мијењају се и гласе:

"Инвалидитет лица из члана 3 и члана 6 став 1 тач. 1 до 5 овог закона утврђују надлежни органи у складу са посебним законима.

О преосталој радној способности и могућности запослења лица из члана 6 став 1 тачка 6 овог закона, у првом степену одлучује руководилац организационе јединице Завода за запошљавање Црне Горе (у даљем тексту: Завод), а у другом степену директор Завода.

Лица из става 2 овог члана, о преосталој радној способности и могућности запослења, одлучују на основу оцјене, налаза и мишљења првостепене, односно другостепене комисије за професионалну рехабилитацију, коју образује директор Завода".

Послије става 4 додаје се нови став који гласи:

"Састав и начин рада комисија из става 3 овог члана ближе се уређују актом Завода."

Члан 3

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Црне Горе".

СУ-СК Број 01-611/6

Подгорица, 30. новембра 2010. године

Скупштина Црне Горе 24. сазива

Предсједник,

Ранко Кривокапић, с.р.

На основу члана 95 тачка 3 Устава Црне Горе доносим

Указ о проглашењу Закона о измјенама и допунама Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању лица са инвалидитетом

Проглашавам **Закон о измјенама и допунама Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању лица са инвалидитетом**, који је донијела Скупштина Црне Горе 24. сазива, на једанаестој сједници првог редовног (прољећњег) засиједања у 2011. години, дана 22. јула 2011. године.

Број: 01-950/2

Подгорица, 27. јула 2011. године

Предсједник Црне Горе

Филип Вујановић, с.р.

На основу члана 82 став 1 тачка 2 и члана 91 став 2 Устава Црне Горе, Скупштина Црне Горе 24. сазива, на једанаестој сједници првог редовног (прољећњег) засиједања у 2011. години, дана 22. јула 2011. године, донијела је

Закон о измјенама и допунама Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању лица са инвалидитетом

Закон је објављен у "Службеном листу ЦГ", бр. 39/2011 од 4.8.2011. године

Члан 1

У Закону о професионалној рехабилитацији и запошљавању лица са инвалидитетом ("Службени лист ЦГ", бр. 49/08 и 73/10) члан 3 мијења се и гласи:

"Лице са инвалидитетом, у смислу овог закона, је лице са трајним посљедицама тјелесног, сензорног, менталног или душевног оштећења или болести, које се не могу отклонити лијечењем или медицинском рехабилитацијом, а које се суочава са социјалним и другим ограничењима, која су од утицаја на радну способност и могућност запошљавања, одржавања запослења и напредовања у њему и које нема могућности или има смањене могућности да се, под равноправним условима, укључи на тржиште рада."

Члан 2

У члану 6 тачка 6 брише се.

Послије става 1 додају се два нова става који гласе:

"Лице које није остварило статус у смислу става 1 овог члана, остварује статус лица са инвалидитетом зависно од процента инвалидитета, у складу са овим законом.

Кориснику права из става 1 овог члана, којем није утврђен проценат инвалидитета у смислу посебних прописа, комисија из члана 8 овог закона утврђује проценат инвалидитета, у складу са овим законом."

Члан 3

Члан 8 мијења се и гласи:

"О проценту инвалидитета, преосталој радној способности и могућности запослења лица из члана 6 овог закона, у првом степену одлучује руководиоца организационе јединице Завода за запошљавање Црне Горе (у даљем тексту: Завод), а у другом степену директор Завода, на основу оцјене, налаза и мишљења првостепене, односно другостепене комисије за професионалну рехабилитацију.

Комисију из става 1 овог члана образује директор Завода.

Састав и начин рада комисије из става 2 овог члана ближе се уређује актом Завода.

Критеријуме и услове за утврђивање процента инвалидитета, преостале радне способности и могућности запослења прописује орган државне управе надлежан за послове рада и запошљавања (у даљем тексту: Министарство). "

Члан 4

У члану 9 на крају става 1 умјесто тачке ставља се зарез и додају ријечи: "ако овим законом није друкчије уређено".

Члан 5

У члану 11 тачка 1 мијења се и гласи:

"1) **послодавац** је правно или физичко лице и органи и организације које се финансирају из буџета Црне Горе и локалне самоуправе."

У тачки 4 последије ријечи "организације" додају се ријечи : "за запошљавање", а ријечи: "установа за професионалну рехабилитацију" и зарез бришу се.

Послије тачке 4 додају се двије нове тачке које гласе:

"4а) **мјере активне политике запошљавања** су: информисање о могућностима и условима запошљавања, посредовање у запошљавању, професионална оријентација, финансирање приправника, подршка самозапошљавању под повољнијим условима, образовање и оспособљавање одраслих, јавни рад, стипендирање и друге мјере усмјерене на повећање запослености и смањење незапослености;

4б) **грант шема** је програм додјеле бесповратних средстава, по јавном позиву за одабир и финансирање пројеката који имају за циљ професионалну рехабилитацију и запошљавање лица са инвалидитетом; "

Тачка 5 мијења се и гласи:

"5) **лице са тешким инвалидитетом** је лице које има најмање 50% инвалидитета;"

Тач. 6, 7 и 8 бришу се.

Досадашње тач. 9 и 10 постају тач. 6 и 7.

Члан 6

Члан 12 мијења се и гласи:

"Професионална рехабилитација, у смислу овог закона, обухвата следеће мјере и активности:

- 1) савјетовање, подстицање и мотивисање лица са инвалидитетом на активно тражење запослења;
- 2) утврђивање преостале радне способности;
- 3) помоћ у прихватању властите инвалидности и упознавање са могућностима укључивања у оспособљавање и рад;
- 4) помоћ приликом избора одговарајућих професионалних циљева;
- 5) развијање социјалних спретности и вјештина;
- 6) помоћ приликом тражења одговарајућег радног мјеста;
- 7) анализа конкретног радног мјеста и радног окружења лица са инвалидитетом;
- 8) израда плана прилагођавања радног мјеста и радног окружења за лице са инвалидитетом;
- 9) израда плана потребне опреме и средстава за рад за лице са инвалидитетом на том радном мјесту;
- 10) оспособљавање за рад на конкретном радном мјесту;
- 11) праћење и стручна помоћ приликом оспособљавања и образовања;
- 12) праћење лица са инвалидитетом на радном мјесту, након запослења;

13) евалуација успешности процеса рехабилитације за поједино лице са инвалидитетом;

14) оцјењивање радних резултата запосленог лица са инвалидитетом.

Стандарде за спровођење мјера и активности из става 1 овог члана утврђује Министарство."

Члан 7

У члану 13 став 2 и у другим одредбама закона ријечи: "министарство надлежно за послове рада и запошљавања", у различитом падежу, замјењују се ријечју "Министарство", у одговарајућем падежу.

Члан 8

У члану 14 став 1 послје ријечи "рехабилитације" брише се тачка и додају ријечи: " (у даљем тексту: извођач професионалне рехабилитације)".

Став 2 брише се.

Члан 9

Послије члана 14 додају се три нова члана који гласе:

"Избор извођача

Члан 14 а

За избор извођача професионалне рехабилитације Министарство расписује јавни конкурс.

Конкурс из става 1 овог члана садржи: врсту и обим мјера и активности професионалне рехабилитације; подручје на којем ће се спроводити мјере и активности зависно од броја лица са инвалидитетом, врсти и степену њиховог инвалидитета и потребама тих лица; вријеме трајања спровођења мјера и активности; критеријуме за избор извођача професионалне рехабилитације; рок за подношење пријаве на конкурс и др.

Поступак избора извођача професионалне рехабилитације спроводи Комисија за избор извођача професионалне рехабилитације, коју образује Министарство.

Одлуку о избору извођача професионалне рехабилитације доноси министар надлежан за послове запошљавања, на предлог комисије из става 3 овог члана.

Одлука из става 4 овог члана доноси се за период од двије године.

Међусобна права и обавезе Завода и извођача професионалне рехабилитације уређују се уговором, у складу са законом.

Министарство одређује цијену извођења појединих мјера и активности професионалне рехабилитације.

Квалитет спровођења мјера и активности

Члан 14 б

Извођач професионалне рехабилитације води, усклађује и вреднује квалитет спровођења мјера и активности професионалне рехабилитације у којима је лице са инвалидитетом учествовало у складу са прописаним стандардима из члана 12 став 2 овог закона.

Извјештај о резултатима вредновања квалитета спровођења мјера и активности професионалне рехабилитације извођач професионалне рехабилитације доставља Заводу.

Вредновање квалитета спровођења мјера и активности професионалне рехабилитације код извођача професионалне рехабилитације врши стручно лице, које одређује Министарство.

Међусобна права и обавезе стручног лица из става 3 овог члана и Министарства уређују се уговором, у складу са законом.

Сарадња извођача и послодаваца

Члан 14 ц

Поједине мјере и активности професионалне рехабилитације извођач професионалне рехабилитације може спроводити код послодавца.

Извјештај о сарадњи са послодавцима извођач професионалне рехабилитације доставља Заводу једанпут годишње у року утврђеним уговором између Завода и извођача професионалне рехабилитације."

Члан 10

Члан 15 мијења се и гласи:

"Лице са инвалидитетом запошљава се под општим или посебним условима, у складу са законом.

Запошљавање лица са инвалидитетом под општим условима сматра се запошљавање код послодавца без прилагођавања послова, односно радног мјеста.

Запошљавање лица са инвалидитетом под посебним условима сматра се запошљавање код послодавца уз прилагођавање послова, односно радног мјеста и запошљавање у посебним организацијама за запошљавање.

Под прилагођавањем послова подразумијева се прилагођавање радног процеса и радних задатака, а под прилагођавањем радног мјеста подразумијева се техничко-технолошко опремање радног мјеста, средстава за рад, простора и опреме, у складу са могућностима и потребама лица са инвалидитетом.

Лице са инвалидитетом се запошљава у посебној организацији за запошљавање, ако се не може запослити код послодавца под општим условима, односно уз прилагођавање послова или радног мјеста."

Члан 11

Члан 17 брише се.

Члан 12

У члану 21 став 4 ријечи: "12 мјесеци" замјењује се ријечима: "24 мјесеца".

Члан 13

У члану 22 ст. 3 и 4 мијењају се и гласе:

"Послодавац који има мање од 20, а више од 10 запослених, а нема запослених лица са инвалидитетом, дужан је да сваког мјесеца, приликом исплате зарада и накнада зарада запослених, уплати посебан допринос из става 1 овог члана.

Стопа посебног доприноса из става 3 овог члана износи 5% од просјечне мјесечне зараде у Црној Гори остварене у години која претходи плаћању доприноса."

Члан 14

Послије члана 22 додаје се нови члан који гласи:

"Ослобађање плаћања доприноса

Члан 22 а

Обавезе плаћања доприноса ослобађају се организације, односно удружења лица са инвалидитетом, када се појављују као послодавци.

Послодавац из става 1 овог члана има право на субвенције из чл. 36 и 37 овог закона."

Члан 15

Члан 34 мијења се и гласи:

"Услове и критеријуме у погледу простора, опреме и стручног кадра које треба да испуњава извођач професионалне рехабилитације, радни центар, заштитна радионица и заштитни погон прописује Министарство."

Члан 16

У члану 36 последије става 2 додаје се нови став који гласи :

"Услове, критеријуме и поступак остваривања права из става 1 овог члана прописује Министарство."

Члан 17

Члан 37 мијења се и гласи :

"Висина субвенције

Члан 37

Висина субвенције из члана 36 став 1 ал. 1, 2 и 3 овог закона износи 100 % од оправданих трошкова, у складу са прописима којима се уређује државна помоћ.

Висина субвенције из члана 36 став 1 алинеја 4 износи:

- 75 % од исплаћене бруто зараде за цијели период запослености, за послодавца који запосли лице са најмање 50% инвалидитета;

- за послодавца који запосли лице са инвалидитетом мањим од 50%, субвенција износи: у првој години 75%, у другој 60 %, у трећој и свакој наредној години 50% од исплаћене бруто зараде."

Члан 18

Послије члана 37 додају се два нова члана који гласе:

"Захтјев за субвенцију

Члан 37а

Захтјев за остваривање права на субвенцију из члана 36 став 1 алинеја 4 овог закона подноси се Фонду, у року од 45 дана од дана запошљавања лица са инвалидитетом.

Ако је захтјев поднесен у року из става 1 овог члана, право на субвенцију тече од првог дана запослења лица са инвалидитетом.

Ако је захтјев поднесен након рока из става 1 овог члана, право на субвенцију тече од дана подношења захтјева.

Новчана помоћ

Члан 37б

Незапослено лице са инвалидитетом, за вријеме трајања професионалне рехабилитације и укључивања у мјеру активне политике запошљавања, образовање и оспособљавање одраслих, има право на новчану помоћ на име трошкова за превоз, исхрану и сл., у висини од 15% од просјечне мјесечне зараде у Црној Гори.

Право на новчану помоћ за трошкове превоза припада пратиоцу лица са инвалидитетом, у висини од 50% од износа из става 1 овог члана."

Члан 19

Члан 39 мијења се и гласи:

"Средства Фонда користе се за:

- 1) мјере и активности професионалне рехабилитације за незапослена и запослена лица са инвалидитетом;
- 2) суфинансирање посебних организација за запошљавање;
- 3) програме активне политике запошљавања у којима учествују лица са инвалидитетом;
- 4) субвенције из члана 36 овог закона;
- 5) финансирање грант шема;
- 6) новчане помоћи из члана 37 б овог закона.

Поступак и методологију за финансирање посебних организација за запошљавање и финансирање грант шема прописује Министарство."

Члан 20

У члану 40 став 2 замјењује се са четири нова става који гласе:

"Надлежни орган Завода одлучује о реализацији мјера и активности професионалне рехабилитације и запошљавања лица са инвалидитетом, као и о намјенском коришћењу средстава Фонда, уз прибављено мишљење Савјета Фонда.

Савјет из става 1 овог члана има пет чланова, од којих два предлажу удружења која представљају лица са инвалидитетом, а по једног Министарство, репрезентативно удружење послодаваца Црне Горе и репрезентативна организација синдиката на нивоу Црне Горе.

Ако постоји више репрезентативних удружења послодаваца Црне Горе, односно више репрезентативних организација синдиката на нивоу Црне Горе, у Савјет Фонда се предлаже заједнички представник репрезентативних удружења послодаваца, односно репрезентативних организација синдиката.

У случају да репрезентативне организације из става 4 овог члана не предложе заједничког представника, у Савјет Фонда се одређује представник репрезентативног удружења послодаваца који има већи проценат запослених у привреди Црне Горе и већи друштвени бруто производ Црне Горе, односно организације синдиката са највећим бројем чланова."

Досадашњи ст. 3,4 и 5 постају ст. 6,7 и 8.

Члан 21

Послије члана 41 додаје се нови члан, који гласи:

"Програм социјалне укључености

41а

Лице са инвалидитетом за које је, у складу са чланом 8 овог закона, утврђено да је незапошљиво има право да се укључи у програм социјалне укључености, ради стицања функционалних и социјалних вјештина.

За избор извођача програма из става 1 овог члана Министарство расписује јавни конкурс.

Јавни конкурс из става 2 овог члана садржи: предмет, услове, рок, начин подношења захтјева, критеријуме избора извођача и начин информисања подносиоца захтјева о исходу захтјева.

Поступак избора извођача програма из става 1 овог члана спроводи комисија, коју образује Министарство.

Одлуку о избору извођача програма социјалне укључености доноси министар надлежан за послове запошљавања, на предлог комисије из става 4 овог члана.

Међусобна права и обавезе Министарства и извођача програма социјалне укључености уређују се уговором, у складу са законом.

Министарство одређује цијену услуга спровођења програма социјалне укључености.

Програм социјалне укључености се финансира из буџета Црне Горе."

Члан 22

Члан 43 мијења се и гласи:

"Новчаном казном од 500 еура до 20.000 еура казниће се за прекршај правно лице које није запослило лице са инвалидитетом, ако не уплати посебан допринос из члана 22 овог закона.

За прекршај из става 1 овог члана казниће се физичко и одговорно лице у правном лицу, одговорно лице у органу државне управе, државном органу и органу локалне самоуправе новчаном казном у од 100 еура до 2.000 еура.

За прекршај из става 1 овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 500 еура до 6.000 еура."

Члан 23

Послије члана 44 додају се четири нова члана који гласе:

"Започети поступци

Члан 44 а

Поступци који су започети прије дана ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама важећег закона, ако је то повољније за странку.

Усклађивање

Члан 44 б

Прописи за спроводјење овог закона ускладиће се са овим законом у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа из става 1 овог члана примјењиваће се важећи прописи, ако нијесу у супротности са овим законом.

Трајање мандата

Члан 44 ц

Именовање чланова Савјета Фонда у складу са овим законом извршиће се у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Даном именовања чланова Савјета Фонда, у смислу става 1 овог члана, престаје са радом досадашњи Савјет Фонда.

Одложена примјена

Члан 44 д

Одредба члана 43 овог закона примјењиваће се од дана почетка примјене Закона о прекршајима ("Службени лист ЦГ", бр. 1/11)."

Ступање на снагу

Члан 24

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Црне Горе".

Број 19-7/11-1/9

ЕПА 601 XXIV

Подгорица, 22. јула 2011. године

Скупштина Црне Горе 24. сазива

Предсједник

Ранко Кривокапић, с.р.